

Zaaknummer : 01093190
Ons Kenmerk : ODH1123543
Datum : 18-10-2024

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 21 december 2023 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag heeft betrekking op het verduurzamen van complexen aan de Complexen 1126 en 1131, Gladiolusstraat, Ranonkelstraat, Anemoonstraat, Crocusstraat en Narcisstraat te Noordwijk en wordt aangevraagd namens Woonstichting Stek. De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus en de gierzwaluw alsmede het opzettelijk verstoren van de huismus, alsmede het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepaling zoals genoemd in:

- artikel 3.1, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*) en de gierzwaluw (*Apus apus*);
- artikel 3.1, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de huismus (*Passer domesticus*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 september 2024 tot en met 31 december 2025.

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van het overgangsrecht in de Aanvullingswet natuur Omgevingswet is de Wet natuurbescherming nog van toepassing op deze procedure.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te **verlenen** aan Woonstichting Stek;
- II. de in het vervolg van dit besluit opgenomen voorschriften te verbinden aan deze ontheffing;
- III. de aanvraag onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- IV. dat deze ontheffing geldig is vanaf een dag na bekendmaking van dit besluit tot en met 31 december 2025.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Appendices:

- I. Verblijfplaatsen huismus en gierzwaluw noordelijke en zuidelijke deel van het plangebied.
- II. Aangetroffen verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis.

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

- 1 De ontheffinghouder dient:
 - a. de start van de werkzaamheden te melden (startmelding);
 - b. het ecologisch werkprotocol op te sturen bij de startmelding van de werkzaamheden;
 - c. relevante wijzigingen in de uitvoering één maand van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen;
 - d. de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van tevoren te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres toezichtnatuur@ozhz.nl onder vermelding van 'flora en fauna'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

- 2 De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden die betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het rapport 'Activiteitenplan gewone dwergvleermuis, huismus en gierzwaluw Complexen 1126 en 1131 te Noordwijk' van 31 december 2023. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld en op de locatie aanwezig te zijn. In het ecologisch werkprotocol dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - a. de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
 - b. aanduiding van de locatie van het plangebied;
 - c. de uit te voeren werkzaamheden;
 - d. de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
 - e. de mitigerende en compenserende maatregelen;
 - f. de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
 - g. het logboek van de ecologische begeleiding dat door de deskundige wordt bijgehouden.
- 3 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing, het ecologisch werkprotocol inclusief het logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen, mits leesbaar, digitaal worden getoond.
- 4 De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door een deskundige¹ op het gebied van de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis.

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en/of (beschermd) soorten. Hij of zij heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, voortkomend uit of vergelijkbaar met een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie.

De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Hij of zij:

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermd) soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan ontheffing aanvragen opstellen of daarbij ondersteunen;
- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk (inclusief vrijstellingen en gedragscodes);
- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam bij Nederlandse natuurorganisaties, (semi)overheidsinstanties en/of een ecologisch adviesbureau dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

- 5 De ontheffinghouder dient, met inachtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in het rapport 'Activiteitenplan gewone dwergvleermuis, huismus en gierzwaluw Complexen 1126 en 1131 te Noordwijk' van 31 december 2023.
- 6 Indien een of meerdere in voorschrift 5 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.
- 7 Tijdig, uiterlijk één maand voordat de in voorschrift 6 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd.
- 8 De details over de plaatsing, de types en het onderhoud van de voorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op <https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>. Deze meldingen dienen te worden gedaan:
 - a. voor tijdelijke voorzieningen: uiterlijk twee weken na het verzenden van deze ontheffing;
 - b. voor permanente voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de permanente voorzieningen.

Specifieke voorschriften

Huisumus

- 9 De werkzaamheden aan de daken waar de nesten zijn aangetroffen dienen uitgevoerd te worden buiten het kwetsbare broedseizoen, welke loopt van 15 april tot 1 september voor de gierzwaluw en van 1 maart tot 1 september voor de huismus. Wanneer er sprake is van vroege of late legfels dient ook de periode 1 tot 15 april en 1 tot en met 15 september te worden ontzien voor de gierzwaluw en de periode van 15 februari tot 1 maart en de hele maand september voor de huismus. Dit is aan de beoordeling van de deskundige (voorschrift 4). Alvorens het plangebied mag worden vrijgegeven dient maximaal drie dagen voorafgaand aan de werkzaamheden een controlebezoek te worden uitgevoerd door de deskundige (voorschrift 4) om de aanwezigheid van gierzwaluwen en huismussen onder daken waar werkzaamheden uitgevoerd worden, uit te sluiten.
- 10 De verblijfplaatsen van de huismus in de permanente situatie dienen te worden gemonitord door een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus (voorschrift 4). De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen voor het onderzoek naar nestlocaties van de huismus uit het meest recent geldende Kennisdocument Huismus (BIJ12). Uit deze monitoring moet blijken of de huismus gebruik blijft maken van de aangetroffen nestplekken. Met betrekking tot deze monitoring gelden de volgende voorwaarden:
 - a. de effectiviteit van de bestaande nestplaatsen dient onderzocht te worden in het eerste jaar na het beschikbaar komen en het functioneel zijn van de permanente voorzieningen. Hierbij geldt dat gestart dient te worden in het eerstvolgende broedseizoen na het afronden van de werkzaamheden;
 - b. de resultaten van de monitoring dienen vóór 1 januari van het opvolgende jaar te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1). In deze rapportage moet zijn opgenomen:
 - I. de data, tijden en weercondities van de veldbezoeken, wijze waarop de monitoring heeft plaatsgevonden, eventuele inzet van apparatuur (verrekijker etc.), wie de veldbezoeken heeft uitgevoerd en de waarnemingen die zijn gedaan per veldbezoek;
 - II. een heldere conclusie over de effectiviteit van de voorzieningen.
 - c. indien blijkt dat de verblijfplaatsen in gebruik zijn afgenomen dient ofwel een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid met daarin een voorstel voor extra maatregelen en/of optimalisatie; ofwel een rapport met een ecologische onderbouwing dat de uitblijvende effectiviteit niet toe te schrijven is aan de getroffen maatregelen maar aan andere factoren;
 - d. Indien de bij c gestelde extra maatregelen noodzakelijk zijn, dienen deze het opvolgende jaar tevens te worden gemonitord;

- e. indien blijkt dat de alternatieve voorzieningen in gebruik zijn genomen door de huismus kan omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid worden verzocht de monitoringsverplichting vroegtijdig te stoppen.

Gierzwaluw

- 11 Nadat de renovatiewerkzaamheden hebben plaatsgevonden dienen ten minste zes alternatieve gierzwaluwvoorzieningen, drie stuks per nest welke mogelijk verloren gaat, te worden gerealiseerd in de gevels van de bebouwing. Deze voorzieningen dienen te voldoen aan de eisen die worden omschreven in het meest actuele Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12).

Vleermuizen

- 12 Nadat de renovatiewerkzaamheden hebben plaatsgevonden dienen ten minste 26 alternatieve vleermuisvoorzieningen, twee stuks per verblijfplaats welke mogelijk verloren gaat, te worden gerealiseerd in de gevels van de bebouwing. Deze voorzieningen dienen te voldoen aan de eisen die worden omschreven in het meest actuele Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12).
- 13 Uiterlijk één maand voordat de permanente voorzieningen worden gerealiseerd, dient een plan van aanpak ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1) te worden voorgelegd. De permanente voorzieningen dienen aangebracht te worden conform het meest recent geldende Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12). In dit plan van aanpak dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - a. het type voorziening en de locatie, hoogte en oriëntatie van elke voorziening;
 - b. ter plaatse van de oorspronkelijke verblijfplaatsen dient een permanente voorziening gerealiseerd te worden, en deze dient gelijk te zijn aan de oorspronkelijke situatie wat betreft de hoogte en vrije aanvliegroute. De overige voorzieningen dienen binnen het zoekgebied van de soorten aangebracht te worden;
 - c. de permanente voorzieningen dienen ten minste 80 centimeter hoog en 15 centimeter breed te zijn;
 - d. de permanente voorzieningen dienen vrij te zijn van kunstlicht en verstoring en mogen niet bereikbaar zijn voor predatoren;
 - e. de voorzieningen dienen verschillen microklimaten te hebben;
 - f. de permanente voorzieningen dienen zoveel mogelijk dezelfde bufferwaarde wat betreft opwarmen en afkoelen te hebben als de oorspronkelijke verblijfplaatsen (te bereiken met vergelijkbare materialen en volume);
 - g. de permanente voorzieningen moeten functioneel blijven; aangegeven moet worden op welke wijze dit wordt gecontroleerd, bijvoorbeeld bij het periodieke onderhoud van het gebouw. Indien blijkt dat een voorziening niet meer functioneel is, dient ervoor gezorgd te worden dat de voorziening op zo kort mogelijke termijn weer functioneel is.

Aanwijzingen voor gebruik

- Op alle van nature in het wild levende planten en dieren en hun leefgebied geldt de specifieke zorgplicht zoals opgenomen in artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Gelet op deze specifieke zorgplicht dient inzicht verkregen te worden met betrekking tot de aanwezigheid van soorten op de locatie van de activiteit. Hierbij geldt dat objectief vastgesteld moet worden of soorten negatieve gevolgen ondervinden van de voorgenomen activiteiten. Indien noodzakelijk moeten maatregelen getroffen worden om negatieve gevolgen zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden te voorkomen. Indien negatieve gevolgen redelijkerwijs niet te voorkomen zijn, dient de activiteit gestaakt te worden.
- In het kader van de specifieke zorgplicht dient tevens rekening gehouden te worden met broedgevallen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

- Indien de ontheffinghouder de onderhoudsverplichting wenst over te dragen aan een derde, dan moet de ontheffinghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen daarvan.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 21 december 2023 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag heeft betrekking op het verduurzamen van complexen aan de Complexen 1126 en 1131, Gladiolusstraat, Ranonkelstraat, Anemoonstraat, Crocusstraat en Narcisstraat te Noordwijk en wordt aangevraagd namens Woonstichting Stek. De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus en de gierzwaluw alsmede het opzettelijk verstoren van de huismus, alsmede het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepaling zoals genoemd in:

- artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*) en de gierzwaluw (*Apus apus*);
- artikel 3.1, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de huismus (*Passer domesticus*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 september 2024 tot en met 31 december 2025.

Bij de aanvraag zijn de volgende, voor dit besluit relevante, documenten toegevoegd:

- Activiteitenplan gewone dwergvleermuis, huismus en gierzwaluw Complexen 1126 en 1131 te Noordwijk Woonstichting Stek, Habitus B.V., STEK2023-13-OH3-V1, 21 december 2023 (ODH921366);
- Naderonderzoek vleermuizen, huismus en gierzwaluw Complexen 1126 en 1131 te Noordwijk Woonstichting Stek, Habitus B.V., STEK2023-5-NO3-V1, 24 november 2023 (ODH921367);
- Quicksan Wet natuurbescherming 11 complexen in de Bollenstreek Stek Wonen, Habitus B.V., STEK2023-3-QS-V1, 8 juni 2023 (ODH932289).

Procedure

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van het overgangsrecht in de Aanvullingswet natuur Omgevingswet is de Wet natuurbescherming nog van toepassing op deze procedure.

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze aanvraag.

Verlenging

Met toepassing van artikel 5.1, tweede lid, van de Wnb hebben wij op 15 januari 2024 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zeven weken verlengd.

Bevoegd gezag

De activiteit wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.1, 3.3, 3.5 en 3.8 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De huismus en de gierzwaluw zijn van nature in Nederland in het wild levende vogels en beschermd op grond van artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Op grond van artikel 3.1, tweede en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van de huismus en de gierzwaluw te beschadigen, vernielen of weg te nemen;
- de huismus opzettelijk te verstoren.

De gewone dwergvleermuis is een van nature in Nederland in het wild levend dier van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn.

Op grond van artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- de gewone dwergvleermuis opzettelijk te verstoren;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.3, vierde lid en artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.3, vierde lid, aanhef en onder b, en artikel 3.8, vijfde lid, aanhef onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding respectievelijk er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beoordeling

Aanvraag

Stek Wonen is voornemens om de complexen aan de Gladiolusstraat 2 tot en met 48 (even), Gladiolusstraat 1 tot en met 31 (oneven), Ranonkelstraat 2 tot en met 40 (even), Ranonkelstraat 3 tot en met 21 (oneven), Anemoonstraat 1 tot en met 20 (even en oneven), Crocusstraat 1 tot en met 40 (even en oneven), Narcisstraat 1 tot en met 19 (oneven) en Narcisstraat 22 tot en met 40 (even) te verduurzamen.

De aanvraag heeft betrekking op de volgende werkzaamheden:

- het isoleren van daken (van binnenuit);
- het isoleren van vloeren.

De werkzaamheden staan gepland te starten in september 2024 en duren naar verwachting enkele maanden gezien de werkzaamheden aan 149 woningen één à twee dagen per woning zullen duren. Bij de aangevraagde ontheffingsperiode is rekening gehouden met eventuele uitloop van de werkzaamheden.

Overtreding verbodsbepaling(en)

Om te bepalen of sprake is van overtreding van de Wnb heeft in 2023 nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis binnen het plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd volgens het Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12, 2017) en het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2023)

en het Vleermuisprotocol (2021), met uitzondering van het onderzoek naar massawinterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis. De woningen in het plangebied zijn van onvoldoende massa en de gevels zijn bovendien allemaal verwarmd waardoor ze tijdens de winterperiode een te hoge interne temperatuur zullen bereiken om geschikt te zijn als massawinterverblijfplaats. Wij zijn het eens met de conclusie dat de aanwezigheid van massawinterverblijfplaatsen op voorhand uit te sluiten zijn. Daarmee is voldoende aannemelijk gemaakt dat de functies van het plangebied voor de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis in kaart zijn gebracht. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest.

Huisumus

De huismus is in het plangebied aangetroffen. In totaal zijn er 84 huismusnesten binnen het plangebied. In het noordelijke deel van het plangebied zijn 32 nesten aangetroffen en in het zuidelijke deel van het plangebied zijn 52 nesten aangetroffen, zie appendix I. Deze nesten bevinden zich onder andere onder dakpannen van de woningen in het plangebied. Met de geplande werkzaamheden worden de verblijfplaatsen niet fysiek aangetast. Echter is niet met zekerheid uit te sluiten dat de isolatiewerkzaamheden van binnenuit na verloop van tijd de klimatologische omstandigheden veranderen waardoor de functionaliteit van de aanwezige verblijfplaatsen indirect wordt aangetast en worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.1, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Gierzwaluw

De gierzwaluw is in het plangebied aangetroffen. In totaal zijn er twee nesten van de gierzwaluw binnen het plangebied aangetroffen. Beide nesten bevinden zich in het zuidelijke deel van het plangebied, aan de Crocusstraat 22 en de Anemoonstraat 19, zie appendix I. Deze nesten bevinden zich onder dakpannen van de woningen in het plangebied. Met de geplande werkzaamheden worden de verblijfplaatsen niet fysiek aangetast. Echter, kan door de nieuwe isolatie die met de werkzaamheden aan het dak en de vloer, van binnenuit wordt aangebracht niet worden uitgesloten dat de klimatologische omstandigheden veranderen waardoor de functionaliteit van de verblijfplaatsen indirect wordt aangetast en wordt de verbodsbepaling zoals bedoeld in artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb overtreden.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. In totaal zijn er dertien verblijfplaatsen aangetroffen. Het betreffen acht zomerverblijfplaatsen en vijf paarverblijfplaatsen, de exacte locaties van sommige paarverblijven konden niet worden vastgesteld, maar de territoria van baltsende vleermuizen zijn wel in kaart gebracht. Een overzicht van de exacte locaties van de verblijfplaatsen is opgenomen in appendix II. Van zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden worden de verblijfplaatsen niet direct fysiek aangetast. Echter, kan door de nieuwe isolatie die met de werkzaamheden aan het dak en de vloer, van binnenuit wordt aangebracht niet worden uitgesloten dat de klimatologische omstandigheden veranderen waardoor de functionaliteit van de verblijfplaatsen indirect wordt aangetast en worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in 'Activiteitenplan gewone dwergvleermuis, huismus en gierzwaluw Complexen 1126 en 1131 te Noordwijk' van 31 december 2023. Deze maatregelen zien onder andere op het uitvoeren van de werkzaamheden aan de bebouwing in de minst kwetsbare periode van de soorten. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige met kennis van de huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis.

Geen andere bevredigende oplossing

Het project is locatiegebonden aangezien het gaat om het uitvoeren van verduurzamingswerkzaamheden van bestaande woningen. In de huidige situatie zijn de woningen slecht geïsoleerd en hebben een energielabel van E en D. Hiermee voldoen de woningen waar de aanvraag op ziet niet aan de eisen zoals die zijn gesteld in het Klimaatakkoord en de bindende Prestatieafspraken en dienen de woningen geïsoleerd te worden. Dit kan bewerkstelligd worden door de voorgestelde isolatiewerkzaamheden aan de daken en vloeren uit te voeren. Alternatieve methoden, zoals het ook isoleren van de spouwmuren of het isoleren van daken van buitenaf is niet wenselijk doordat de huidige verblijfplaatsen, die bij de beoogde werkzaamheden behouden blijven, dan verloren zullen gaan. Sloop- en nieuwbouwwerkzaamheden zijn gezien de bouwkundige staat van de woningen niet nodig en zouden te ingrijpend zijn voor het doel van verduurzaming.

Wat betreft de werkzaamheden worden alle uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op de huismus, de gierzwaluw en gewone dwergvleermuis te verminderen, hetgeen wordt opgenomen en geborgd in een ecologisch werkprotocol. Zo wordt er rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis en worden er maatregelen genomen om effecten tijdens de werkzaamheden te verminderen.

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Met de gekozen werkwijze, planning en periode van uitvoering, wordt schade aan de huismus, de gierzwaluw en gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid', zoals genoemd in artikel 3.3, vierde lid, aanhef en onder b, sub 1, van de Wnb en 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten', zoals genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef en onder b, sub 3 van de Wnb.

De woningen in het plangebied zijn slecht geïsoleerd, wat leidt tot problemen zoals schimmelvorming en een ongezond binnenklimaat. Vanwege een ongunstig binnenklimaat en onvoldoende ventilatie kunnen bewoners worden blootgesteld aan de negatieve effecten van vocht, tocht en schimmelvorming. Grote temperatuurverschillen, in combinatie met gebrekkige isolatie, leiden tot een binnenmilieu waarin condensatie en schimmelvorming ontstaan. Schimmels en huismijt gedijen beter in vochtige gebouwen met een ontoereikende temperatuur- en vochtregulatie. Er is een duidelijk verband tussen de aanwezigheid van vocht en schimmel in gebouwen en reumatische aandoeningen en een verhoogd voorkomen van ademhalingsproblematiek bij zowel kinderen als volwassenen, zoals astma. (RIVM, 2011, 2012, 2015; WHO, 2009). Het verminderen van vochtproblemen en het verbeteren van de kwaliteit van het binnenmilieu kan het gezondheidsrisico verlagen. De geplande werkzaamheden zullen daarom een positieve bijdrage leveren aan de gezondheid van de bewoners.

In het Nederlandse Klimaatakkoord is afgesproken dat de gebouwde omgeving in Nederland in 2050 energieneutraal is. Dat betekent dat er 4,5 miljoen huur- en koopwoningen, laagbouw en hoogbouw, rijtjeswoningen en vrijstaande huizen, energieneutraal gemaakt moeten worden. Het gaat om woningen met energielabel C tot en met E. Alleen door vergaande verduurzaming van de bestaande woningvoorraad kan dit doel worden bereikt. Nederland heeft ingestemd met het Klimaatakkoord van Parijs. De opgave om de nationale broeikasgasuitstoot in 2030 met 49% terug te dringen ten opzichte van 1990 is het centrale doel van dit Klimaatakkoord. De geplande werkzaamheden dragen bij aan de reductie van CO₂-uitstoot en daarmee aan de internationale en nationale klimaatdoelstellingen om klimaatverandering tegen te gaan. Het terugdringen van de CO₂-uitstoot is essentieel voor het beperken van klimaatverandering en dient daarmee een groot maatschappelijk belang, onder meer op het vlak van veiligheid, natuurbescherming, welzijn en welvaart. Het verminderen van

fossiele emissies leidt bovendien tot een verbeterde luchtkwaliteit en heeft daarmee een positief effect op de volksgezondheid.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat de genoemde belangen voldoende zijn onderbouwd om de negatieve effecten op de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Staat van instandhouding

Huisumus

Met de geplande werkzaamheden worden de 84 verblijfplaatsen niet fysiek aangetast. Echter, kan door de beoogde isolatiewerkzaamheden niet worden uitgesloten dat de klimatologische omstandigheden na verloop van tijd veranderen waardoor de functionaliteit van de verblijfplaatsen indirect wordt aangetast. De dakisolatiewerkzaamheden mogen niet plaatsvinden tijdens het broedseizoen van de huismus, welke loopt van maart tot en met augustus. In het geval van late broedsels dient ook september te worden ontzien. Pas na vrijgave van een ecologisch deskundige mogen de werkzaamheden aanvangen. De huidige nestplaatsen blijven behouden en de werkzaamheden aan de daken worden zo uitgevoerd dat de toegang tot de nesten niet wordt geblokkeerd. Na de werkzaamheden dient de populatie huismussen gemonitord te worden. Als een afname in het aantal huismusnesten wordt waargenomen, dienen aanvullende maatregelen direct getroffen te worden om de nestmogelijkheden in het plangebied te herstellen. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. Met deze werkwijze wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest actuele Kennisdocument Huisumus (BIJ12).

De huismus komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Noordwijk. De aangetroffen nestplaatsen in het plangebied maken onderdeel uit van een groter netwerk aan nestplaatsen in de directe omgeving. Door de voorgenomen maatregelen is het aannemelijk dat de huismus in de directe omgeving aanwezig blijft.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de werkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus.

Gierzwaluw

Met de geplande werkzaamheden worden de twee verblijfplaatsen niet fysiek aangetast. Echter, kan door de beoogde isolatiewerkzaamheden niet worden uitgesloten dat de klimatologische omstandigheden veranderen waardoor de functionaliteit van de verblijfplaatsen indirect wordt aangetast. De dakisolatiewerkzaamheden mogen niet plaatsvinden tijdens het broedseizoen van de gierzwaluw, welke loopt van half april tot en met augustus. Gezien de isolatiewerkzaamheden slechts enkele maanden zouden moeten duren, zullen de werkzaamheden afgerond zijn voordat de gierzwaluw zich weer zal vestigen. De huidige nestplaatsen blijven behouden, en de werkzaamheden aan de daken worden zo uitgevoerd dat de toegang tot de nesten niet wordt geblokkeerd. Na de werkzaamheden wordt de populatie gierzwaluwen gemonitord. Deze monitoring is daarentegen niet effectief gezien het hier gaat om twee gierzwaluwnesten waar geen gradiënt in te monitoren is, in het geval van afname van de populatie. Daarom leggen wij op dat hiervoor in de permanente situatie moet worden gecompenseerd in de vorm van alternatieve permanente voorzieningen voor de gierzwaluw. Er dienen drie alternatieve verblijfplaatsen per verloren gierzwaluwverblijfplaats te worden gerealiseerd in de gevels van wat er gerenoveerd gaat worden. Deze voorzieningen dienen te worden gerealiseerd conform het meest actuele Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12). Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. Met deze werkwijze wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood.

De gierzwaluw komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Noordwijk. Door de voorgenomen maatregelen en de beperkte omvang van het effect is het aannemelijk dat de gierzwaluw in de directe omgeving aanwezig blijft.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de werkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de gierzwaluw.

Gewone dwergvleermuis

Als gevolg van de werkzaamheden worden acht zomerverblijfplaatsen en vijf paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, met mogelijk milde winterfunctie, indirect aangetast. De werkzaamheden betreffen het isoleren van de vloer en het dak. Deze werkzaamheden worden van binnenuit uitgevoerd. De verblijfplaatsen blijven te allen tijde beschikbaar. Het is echter niet uit te sluiten dat de klimatologische omstandigheden als gevolg van de energetische vooruitgang veranderen waardoor de functionaliteit van de verblijfplaatsen indirect wordt aangetast (“Effecten van energetische verbetering van woningen op beschermde gebouwbewonende soorten” Altenburg & Wymenga, M. Krijn *et al.*, 2021).

De werkzaamheden worden alleen van binnenuit uitgevoerd. De verblijfplaatsen blijven te allen tijden beschikbaar voor de gewone dwergvleermuis. Echter, omdat het onzeker is of de verblijfplaatsen klimatologisch zullen veranderen als gevolg van de werkzaamheden, dienen na de renovatiewerkzaamheden ten minste 26 alternatieve vleermuis kasten te worden gerealiseerd in de gevels van de gerenoveerde woningen. Deze dienen te worden gerealiseerd conform het meest actuele Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12). Dit hebben wij vastgelegd in de voorschriften. Daarmee wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest actuele Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12).

De gewone dwergvleermuis komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Noordwijk. Door de voorgenomen maatregelen en de beperkte omvang van het effect is het aannemelijk dat de gewone dwergvleermuis in de directe omgeving aanwezig blijft.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de werkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het protocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Samenhangende besluiten

Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar mogelijke effecten op de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere toestemmingen nodig zijn om de gevraagde activiteiten te kunnen uitvoeren, bijvoorbeeld van de gemeente of het waterschap.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wnb worden verleend.

Appendices

Appendix I: Verblijfplaatsen huismus en gierzwaluw noordelijke en zuidelijke deel van het plangebied.

Appendix II: Aangetroffen verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis.

